



Bydgoszcz, grudnia 2017 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.40.2017.AJe/BG

**Pani
Daniela Kaleta
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Plac 1000-lecia 22a
87-400 Golub-Dobrzyń**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r. poz.1477) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Plac 1000-lecia 22a , 87-400 Golub-Dobrzyń (zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 13, 14 listopada 2017 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- A.J - inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- B.G – starszego inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,

na podstawie Upoważnienia Nr 627/2017 z dnia 12 października 2017 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do 23 października 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Danieli Kaleta – Kierownika GOPS, asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 26 listopada 2004 r., przyjętego Uchwałą Nr XX/141/04 Rady Gminy w Golubiu-Dobrzyniu. Statut nie był aktualizowany, w związku z tym w treści brak jest zapisu dotyczącego realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, wprowadzonym Zarządzeniem Kierownika GOPS Nr 2/2009 z dnia 5 stycznia 2009 r. Od tego czasu dokument nie był aktualizowany, w związku z tym nie uwzględniono w nim stanowiska asystenta rodziny i zadań przypisanych ustawą do realizacji.

Wójt Gminy Golub-Dobrzyń Zarządzeniem Nr 7/2012, z dnia 1 lutego 2012 r., upoważnił p. Danielę Kaleta do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017 przyjęty został Uchwałą Nr III.14.2014 Rady Gminy Golub-Dobrzyń z dnia 30 grudnia 2014 r.

W opracowanym dokumencie zawarto cel główny dotyczący wspierania rodzin z terenu gminy, przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodzin, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Ponadto w programie wskazano realizatorów i partnerów w realizacji działań, źródła finansowania oraz przewidywane efekty programu. W dokumencie brak jest diagnozy środowiska lokalnego, danych liczbowych i wskaźników. Ponadto poszczególnych działań nie przypisano realizatorom. Ewaluacja jest prowadzona w sposób nieformalny.

Sprawozdanie z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej jest zawierane w sprawozdaniu z działalności GOPS i zawiera głównie informacje dotyczące asystenta rodziny. Sprawozdanie za rok 2015 zostało przekazane Radzie Gminy w dniu 30 marca 2016 r. Natomiast sprawozdanie za 2016 rok przekazano Radzie Gminy w dniu 16 lutego 2017 r.

W okresie objętym kontrolą GOPS zatrudnił jednego asystenta rodziny:

- p. ██████████ – w ramach umowy zlecenie, w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., w ramach umowy o pracę, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 grudnia 2016 r., w ramach umowy zlecenie, w okresie od 1 maja 2017 r. do chwili obecnej.

Asystent obejmował pomocą:

- w 2015 r. 4 rodziny, w tym brak rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,

- w 2016 r. 5 rodzin, w tym jedna rodzina zobowiązana do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 12 listopada) 6 rodzin, w tym jedna rodzina zobowiązana do współpracy przez Sąd, przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudniony asystent rodziny posiadał wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa asystenta rodziny zawiera *zakres czynności*, który w sposób opisowy określa zadania asystenta, jednakże nie ujmuje wszystkich zadań zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina Golub-Dobrzyń tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystent podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w konferencjach tematycznych oraz samokształcenie. Ponadto GOPS zakupił dla asystenta opracowania i publikacje związane z asystenturą.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych.

Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta na określony czas, jeżeli istniała zasadność dalszej współpracy rodziny z asystentem procedura była ponawiana. Asystent jest przydzielany rodzinie także na podstawie postanowienia Sądu.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyrażała pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wszystkich rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystent dokumentował swoją pracę poprzez: notatki służbowe, plany pracy z rodziną i jego aktualizacje, okresowe oceny funkcjonowania sytuacji rodziny.

Asystent dokonywał okresowych ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Sytuacja rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny, monitorowana jest przez pracowników socjalnych, w związku z czym zadanie określone w art.15 ust.1 pkt.16 nie jest realizowane.

Decyzję o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmuje asystent rodziny po konsultacji z pracownikiem socjalnym, na podstawie okresowej oceny sytuacji rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej, we współpracy z gminnymi i powiatowymi placówkami oświatowymi oraz innymi służbami.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy Golub-Dobrzyń nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na terenie gminy szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży, zarówno o charakterze dydaktycznym jak i rozwijającym pasje i zdolności (klub sportowy, zespoły muzyczne i taneczne). Również Gminna Biblioteka oferuje zajęcia zagospodarowujące czas wolny.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina Golub-Dobrzyń zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, socjalnego, terapeutycznego) poprzez możliwość konsultacji w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym działającym przy GOPS. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy Golub-Dobrzyń nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym nie ponoszono kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej, jednakże takie działania mają zostać podjęte.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 31.893,39 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 23.579,43 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 19.935,98 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej-*

W okresie objętym kontrolą, asystent współpracował z jedną rodziną, której dzieci zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Został opracowany plan pracy we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 29 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 12 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 8 lipca 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 16 stycznia 2017 r.,
- e) za I półrocze 2017 r. w dniu 21 lipca 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

Stwierdzone uchybienia, odnoszące się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności GOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 446/2016 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 30.12.2016, w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.

wynikają z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniżej podanych zaleceń, GOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych uchybień jest Kierownik GOPS p. Daniela Kaleta.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Dokonać aktualizacji Statutu Ośrodka oraz Regulaminu Organizacyjnego. Termin wykonania zalecenia – do końca lutego 2018 r.
2. Prowadzić monitoring rodziny po zakończeniu pracy z asystentem. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.
3. W zakresie czynności asystenta rodziny ujmować wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

W przypadku przyjęcia wystąpienia pokontrolnego bez zastrzeżeń, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

(podpis i pieczęć Wojewody)